

THE ROLE OF TELEJOURNALIST SKILLS IN REVEALING THE ESSENCE OF REFORMS (On the example of the creative activity of Nazira Mambetsharipova, journalist of "O'zbekiston 24" TV channel)

Qallibekova Dinara Aybekovna

Master's student at Karakalpak State University

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20230916>

ARTICLE INFO

Received: 07th May 2026

Accepted: 14th May 2026

Online: 15th May 2026

KEYWORDS

Telejournalism, journalistic skill, analytical review, reforms, O'zbekiston 24, media space, socio-political activity.

ABSTRACT

This abstract analyzes the role and significance of a telejournalist's skill in conveying the essence and content of large-scale reforms implemented in our country to the public. Through the lens of the creative activity of Nazira Mambetsharipova, a commentator for the "O'zbekiston 24" TV channel, the study highlights the specific principles of modern Uzbek journalism based on her analytical materials and reports.

ISLOHOTLAR MOHIYATINI OSHIB BERISHDA TELEJURNALIST MAHORATI ("O'zbekiston 24" telekanali jurnalisti Nazira Mambetsharipova ijodiy faoliyati misolida)

Qallibekova Dinara Aybekovna

Qoraqalpoq davlat universiteti magistranti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20230916>

ARTICLE INFO

Received: 07th May 2026

Accepted: 14th May 2026

Online: 15th May 2026

KEYWORDS

Telejurnalistika, jurnalist mahorati, tahliliy sharh, islohotlar, O'zbekiston 24, media-makon, ijtimoiy-siyosiy faollik.

ABSTRACT

Ushbu tezisda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlarning mazmun-mohiyatini jamoatchilikka yetkazishda telejurnalist mahoratining o'рни va ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda "O'zbekiston 24" telekanali sharhlovchisi Nazira Mambetsharipovanning ijodiy faoliyati, uning tahliliy materiallari va reportajlari misolida zamonaviy o'zbek jurnalistikasining o'ziga xos tamoyillari yoritib berilgan.

Bugungi kunda O'zbekistonda barcha sohalarda kechayotgan shiddatli islohotlar dinamikasini xalqqa sodda, tahliliy va ta'sirchan tilda yetkazib berish ommaviy axborot vositalari, xususan, televideniye zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi. Islohotlarning mohiyatini faqat quruq raqamlar yoki rasmiy hisobotlar bilan emas, balki insonlar hayotidagi real

o'zgarishlar misolida ko'rsatib bera olish jurnalistdan yuksak kasbiy mahorat, siyosiy savodxonlik va kreativ yondashuvni talab etadi. Bu borada "O'zbekiston 24" tahliliy axborot kanali ijodkorlarining tajribasini o'rganish alohida ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

"O'zbekiston 24" telekanalining yetakchi jurnalistlaridan biri, tajribali

ijodkor Nazira Mambetsharipova faoliyati davlat dasturlari va islohotlar mazmunini tahliliy va tanqidiy ruhda yoritishning yorqin namunasidir. Uning mualliflik materiallari va reportajlarida quyidagi kasbiy mahorat qirralari yaqqol ko'zga tashlanadi:

Tahliliylik va chuqur ekspertiza: N. Mambetsharipova o'z reportajlarida shunchaki voqea-hodisani qayd etish (fiksatsiya) bilan cheklanmaydi. U qabul qilinayotgan qonunlar, farmon va qarorlarning tub mohiyatini oddiy odamlar hayotiga ta'siri prizmasi orqali tahlil qiladi.

Faktlar va raqamlar bilan ishlash malakasi: Jurnalist materiallarida statistik ma'lumotlar, qiyosiy tahlillar va infografikalardan o'rinli foydalanish uning chiqishlarining ishonchlilik darajasini oshiradi. Hujjatlardagi murakkab iqtisodiy yoki ijtimoiy atamalarni tomoshabinga xalqchil tilda tushuntirib bera olish uning o'ziga xos uslubidir.

Nutq madaniyati va kadrdaagi professionalizm: Telejurnalistning diksiyasi, jozibali nutqi va kadrda o'zini tutishi tomoshabin diqqatini jalb qiluvchi asosiy omillardan hisoblanadi. N. Mambetsharipovanning matn ustida ishlashi, urg'ularni to'g'ri qo'yishi va emotsional muvozanatni saqlashi uning tahliliy materiallariga jiddiylik va salmoq bag'ishlaydi.

Intervyu olish san'ati: Islohotlar mohiyatini ochishda mutasaddilar va oddiy fuqarolar bilan muloqot muhim o'rin tutadi. Jurnalistning savol berish texnikasi, respondentni tinglay bilishi va muammoning tub ildiziga yetib borishi uning har bir intervyusida namoyon bo'ladi.

Xususan, N. Mambetsharipovanning iqtisodiy islohotlar va ijtimoiy himoya tizimiga bag'ishlangan reportajlarida quruq statistik hisobotlardan qochib, jarayonni inson qadri va oilalar farovonligi prizmasi orqali yoritish, subvensiyalar samarasini aniq taqdirlar misolida ko'rsatish kabi metodologik yondashuvlar ustuvorlik qiladi. Quyida jurnalistning amaliy faoliyati tahlilini keltiramiz:

Iqtisodiy islohotlar va investitsiya muhitini yoritish (sodda tushuntirish mahorati)

Nazira Mambetsharipovanning "O'zbekiston 24" telekanalidagi tahliliy sharhlarida murakkab iqtisodiy jarayonlar, chunonchi, erkin iqtisodiy zonalar faoliyati, xorijiy investitsiyalarni jalb etish va eksport salohiyatini oshirish masalalari makroiqtisodiy terminlar tilida emas, balki xalqchil tilda ochib beriladi.

Masalan, muallif hududlardagi yirik ishlab chiqarish korxonalaridan tayyorlagan reportajlarida quruq raqamlarni (falon million dollar investitsiya kiritildi kabi) chetga surib, shu investitsiya ortidan qancha mahalliy yoshlar va xotin-qizlar doimiy ish o'rniga ega bo'lgani, ularning oilaviy daromadi qanchaga oshganini kadr orti matni va qahramonlar tili bilan ko'rsatib beradi. Bu esa tomoshabinda islohotlarning inson qadriga xizmat qilayotganiga nisbatan ishonch uyg'otadi.

"Inson qadri uchun" tamoyili - ijtimoiy himoya tizimi tahlili (sinxron va intervyu mahorati) Jurnalistning ijtimoiy sohadagi islohotlar, xususan, "Temir daftar", "Ayollar daftari" tizimi hamda Inson hisoblanadigan ijtimoiy xizmatlar markazlari faoliyatiga

bag'ishlangan materiallarida intervyu olish mahorati yaqqol ko'zga tashlanadi. N. Mambetsharipova kadrda rasmiy shaxslar (vazir yoki hokimlar) bilan suhbatda faqat reja va hisobotlarni emas, balki real natijalarni so'raydi. Shu bilan birga, subvensiya yoki ijtimoiy yordam olgan oddiy fuqaro bilan muloqotda uning psixologik holatiga kirib bora oladi: yordam shunchaki bir martalik moddiy ko'mak emas, balki oilani kambag'allikdan olib chiqish drayveri bo'lganini tizimli tahlil qiladi.

Ta'lim sohasidagi islohotlar va xalqaro reytinglar (fakt va infografika bilan ishlash) Prezident maktablari, ijod maktablari hamda oliy ta'lim tizimidagi transformatsiya jarayonlarini yoritishda jurnalist taqqoslash va qiyosiy tahlil usulidan unumli foydalanadi. Uning maxsus reportajlarida O'zbekiston ta'lim tizimining xalqaro (PISA, PIRLS kabi) baholash dasturlaridagi o'rni, yangi darsliklarning afzalliklari vizual shaklda – infografikalar yordamida tomoshabinga taqdim etiladi. Jurnalist oddiy maktab sinfxonasidagi o'quv jarayonini bevosita kuzatib, kadrda "Jonli efir" (Stand-up) usulida yangi metodikaning samarasini ko'rsatib beradi. Bu esa materialning dinamikasi va ta'sirchanligini ta'minlaydi.

Hududlarni rivojlantirish dasturlari ("Obod qishloq" va "Obod mahalla") N. Mambetsharipovanning eng muvaffaqiyatli reportajlari bevosita joylardan, chekka qishloq va ovullardan tayyorlangan materiallardir. Jurnalist hududlardagi infratuzilma (ichimlik suvi, yo'l, elektr energiyasi) muammolarining hal etilishi haqida gapirganda, "Muammodan – natijaga" formulasidan foydalanadi. Ya'ni, reportaj avvalida

o'sha hududning oldingi achinarli holati arxiv kadrlar yoki aholi xotiralari orqali ko'rsatiladi, so'ng islohotlardan keyingi zamonaviy qiyofa bilan solishtiriladi. Bu kontrast tomoshabinda islohotlar shunchaki qog'ozda emas, balki amalda ekanligi haqida yaqqol tasavvur uyg'otadi.

Shuni alohida ta'kidlash kerak, jurnalistning faqatgina ijtimoiy-iqtisodiy mavzular emas, balki xalqaro munosabatlar, davlat organlarining ochiqdagi va ekologik muammolarni yoritishdagi o'ziga xos metodologiyasi va jurnalistik pozitsiyaga ega.

Jumaladan, **yirik xalqaro tadbirlar va sammitlarni yoritish** (televizion tahlil va sinxron tarjima integratsiyasi).

"O'zbekiston 24" telekanalining o'ziga xos xususiyati – davlatimiz rahbarining xorijiy tashriflari va mamlakatimizda o'tadigan xalqaro sammitlarni (masalan, ShHT, TURKSOY, Iqtisodiy hamkorlik tashkiloti sammitlari) tezkor va tahliliy yoritishda Nazira Mambetsharipova bunday mas'uliyatli jarayonlarda xalqaro shartnomalarning oddiy fuqarolar hayotiga ta'sirini tahlil qiladi. U xalqaro ekspertlar va xorijiy diplomatlar bilan bevosita muloqotga kirishib, ulardan eksklyuziv intervyular (sinxronlar) oladi.

Jurnalistning kadr ortidagi va kadrda nutqida xalqaro diplomatik terminologiyani to'g'ri qo'llashi, xorijiy mehmonlar fikrini o'zbek tiliga aniq va lo'nda yetkazishi uning siyosiy-ijtimoiy savodxonligi yuqori ekanidan dalolat beradi.

Shuningdek, **"Davlat organlari va xalq muloqoti"** – ochiqlik siyosati tahlili (media-tanqid va xolislik balansi). Yangi O'zbekistondagi eng katta islohotlardan

biri bu – davlat organlarining xalqqa hisobot berishi va ochiqlik siyosatidir. Jurnalist o'z chiqishlarida vazirliklar va hokimliklarning Matbuot anjumanlari hamda brifinglaridan olingan materiallarni shunchaki "parcha" sifatida bermaydi. U mas'ul shaxslarning xalq oldidagi va'dalari va amaldagi natijalarni o'zaro qiyoslaydi. N. Mambetsharipova muammoli vaziyatlarni yoritishda "xolislik balansi" qonuniyatiga qat'iy amal qiladi. Ya'ni, biror hududdagi kamchilik yuzasidan aholi e'tirozini ko'rsatish bilan birga, mutasaddi tashkilotning ham rasmiy munosabatini kadruga olib chiqadi va muammoning yechilish muddatini aniq belgilab qo'yadi (jurnalistik monitoring usuli).

Global miqyosda tilga olinayotgan O'zbekistonning **ekologik islohotlar va "Yashil makon" umummilliy loyihasi** (vizual dramaturgiya mahorati)ni yoritish mahorati.

Ekologik xavfsizlik va global iqlim o'zgarishlari sharoitida mamlakatda olib borilayotgan ekologik siyosatni yoritish alohida mahorat talab qiladi. Bunda Orolbo'yi hududi va respublikaning boshqa hududlaridagi ekologik holat, xususan, "Yashil makon" loyihasi doirasidagi ko'chat ekish tadbirlarini yoritishda jurnalist vizual vositalardan unumli foydalanadi. U faqatgina "ko'chat ekildi" degan kadrlar bilan cheklanmaydi, balki o'sha daraxtlarning

keyingi taqdiri, sug'orish tizimi (tomchilatib sug'orish texnologiyalari) mavjudligini ham surishtiradi. Bu yerda jurnalistning "Analitik reportaj" janridagi mahorati ko'rinadi – u muammoni ko'taradi, sabablarini tahlil qiladi va mutaxassislar bilan birga yechim taklif etadi.

Shunday qilib, Nazira Mambetsharipova ijodiy faoliyati misolida telejurnalist mahorati deganda nafaqat kadrda nutq va tashqi ko'rinish, balki eng avvalo: Siyosiy-iqtisodiy tahlil chuqurligi; murakkab konseptlarni xalqchil tilga o'gira olish; muammoga yechimga yo'naltirilgan yondashuv majmuasi tushuniladi. Bu metodologik unsurlar bugungi Yangi O'zbekiston media-makonida islohotlar samarasini ko'rsatuvchi eng muhim mezonlardir."

Xulosa qilib aytganda, mamlakatdagi yangilanishlar jarayonini xalqaro va respublika miqyosida xolis va professional darajada yoritishda telejurnalist mahorati hal qiluvchi omildir. Nazira Mambetsharipova ijodi misolida ko'rinadiki, zamonaviy o'zbek telejurnalistikasi shunchaki axborot tarqatuvchi emas, balki islohotlarning faol ishtirokchisi va jamoatchilik fikrini shakllantiruvchi qudratli kuchga aylanib bormoqda. Uning ish uslubi yosh jurnalistlar uchun kasbiy mahorat maktabi bo'lib xizmat qila oladi.

References:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021.
2. Do'stmuhammad X. Jurnalistning kasb odobi va mahorati muammolari. –Toshkent, 2018.
3. Lippman W. Public Opinion. – New York: Harcourt, Brace and Company, 1922. – 427 p.

4. McQuail D. Mass Communication Theory. 6th ed. – London: SAGE Publications, 2010. – 632 p.
5. “O‘zbekiston 24” telekanali videoarxiv materiallari (2020-2026 yy.).